

1. den

Všechny laskavě přijímal

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Duch Martinovy služby bližním nesouvisel s vnějším pracovním programem, ale vycházel z vnitřní dispozice umožňující zahlédnout v člověku Ježíšovo utrpení. V největším běsnění války roku 1642, kdy byli jezuité vyhnáni z Olomouce a Kroměříže, Martin Středa v Brně přijímal rád všechny uprchlé, a bylo jich tehdy na dvě stě. Jednoho dne jich z Olomouce přišlo naráz dokonce sedmdesát. Ještě před jejich příchodem určil, kolik lavorů k umývání a kolik loží se má na noc připravit, jakoby věděl, kolik lidí přijde. Všechny laskavě přijal, dal jim umýt nohy, uložil je, kde se jen dalo. Kdo chtěl zůstat, byl vítán, a pokud nehrozilo nebezpečí a někdo chtěl dále pokračovat, vybavil ho na cestu.

Jeden jezuitský student toužil pokračovat ve studiu, a proto se také již měl k odchodu. Šel ale ještě poděkovat Martinu Středovi. Ten ho sice objal, ale zároveň naznačil, aby sám neodcházel a zatím

zůstal – k odchodu že se mu naskytne vhodnější příležitost. Poslechl.

Mezitím se podařilo uniknout z Olomouce P. Augustinovi se šesti hraběcími a baronskými synky – alumny císařského konviktu. Tři dny na cestě do Brna bloudili, byli oloupeni a marně hledali nějaký útulek. Mělo se za to, že padli do rukou Švédů, kteří se potulovali po venkově. Ale zničehonic se k večeru P. Augustin se svými společníky v Brně objevil živ a zdráv. Dostalo se mu laskavého přijetí, oblečení, posilnění a nazítří byl poslán do Vídně, aby své vzácné chovance odevzdal jejich rodinám.

Tento P. Augustin potkal rovněž onoho výše zmíněného studenta a nabídl mu, aby se k nim na cestu do Vídně přidal. Student ale odpověděl, že doporučení Martina Sředy mu nedá z Brna odejít. P. Augustin ho alespoň přemluvil, aby o té možnosti s nimi odejít Sředovi pověděl. Sotva student vstoupil do pokoje Martina Sředy, ten mu ihned řekl, že je to právě ta příležitost, kterou mu sliboval. Ať jen s požehnáním Božím jde. Neušlo však pozornosti mnohých, že nikdo nemohl příchod P. Augustina předpokládat a že to byl jakýsi prorocký duch Martina Sředy, který takto věci uspořádal.

Pane, necht' stejný Duch, jenž posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- At' mám, Pane, statečnost uvažovat o slovech Kazatele – Pomíjivost, samá pomíjivost: všechno pomíjí (srv. *Kaz 1,2*), a že se oko nenasytí prohlížením ani ucho posloucháním (srv. *Kaz 1,8*).
- At' naleznu něco, o čem mohu zvolat: Hleď, to je cosi nového! (srv. *Kaz 1,10*).
- Úmornou lopotu uložil jsi, Pane, lidským dětem – dej, at' vytrvám (srv. *Kaz 1,12*).
- Dej, Pane, abych s tebou ve svém srdci často rozmlouval, a tak nabyl hlubší moudrosti (srv. *Kaz 1,16*).
- Toužím hledat tvou moudrost a rozpoznat ji od pouhé ztřeštěnosti a pošetilosti (srv. *Kaz 1,17*).
- Dej, abych zakusil, že moudrost je vždy provázaná s bolestí! (srv. *Kaz 1,18*).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímlovu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven

a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

2. den

Neznáme často cestu

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Nezpochybnitelný dar prorocství Martina Středy dosvědčovaly na několika místech stovky věrohodných svědků. Takové obdarování od Boha souviselo rovněž s jeho nepředstavitelnou vnitřní kázní a ustavičným důvěrným spojením s Pánem. Martin Středa pak duchovně zase obdarovával ty, ke kterým promlouval: i do vzdálené budoucnosti.

V lednu 1648 se Martin Středa ubíral na provinciální vizitaci do Kladska. Putoval z Březnice, odkud byla založena Svatá Hora u Příbrami. Projížděl lesy. Kladský rektor mu jel naproti, přičemž ho doprovázel celý zástup jak na koních, tak pěšky. Jeli po známé trase, zatímco Středův vozka zůstal trčet na jakési cestě, zasypané sněhem. Středu doprovázel ještě řeholní bratr, Jiří Senel, který se staral o nemocné. Všichni byli hladoví, vyčerpávající jízdou znavení a den se již chýlil k západu. Hustota stromů i výška sněhu znemožňovaly správnou orientaci.

Tak se dostali k jakémusi horskému srázu, odkud nešlo vůz ani obrátit, ani se nedalo v cestě pokračovat. Museli vůz zvednout a rukama jej táhnout zpět. I Martin Středa musel pomáhat, avšak na chvíli nechal Senela u vozu a sám odešel kamsi se pomodlit. Našli ho na osvětlené planině. Z toho mrazu a výrazného zdržení vozka zuřil a nehorázně nadával. Martin Středa ho ale klidně a laskavě napomenul a řekl, aby zahnul doleva, že na hřebeni hory naleznou schůdnou cestu.

Mezitím se na obloze objevil měsíc a vozka skutečně Středovu předpověděnou cestu, dobře schůdnou a přímou, našel. Zavedla je rovnou do hradu Nalžovy, kde na ně už čekal kladský rektor s doprovodem, který měl Středu vést dále. Tam se dověděli od pána ze Švihova, že se je sice na koních vypravili hledat čtyři sluhové, avšak žádný z nich je nenašel. Tím lesním labyrintem je provedl dobrý anděl, aby v noci, vyčerpání zápolením s mlhou a hladem, nezmrzli.

(Srv. Dilatus, 103)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

– Abych nepochyboval o tom, že radovánky jsou

- nakonec pomíjivost (srv. Kaz 2,1).
- Abych dokázal do tvého Srdce ihned vložit každou svou zbrkllost a neduchovní radost (srv. Kaz 2,2).
 - Abych se nestal závislým na vínu (srv. Kaz 2,3).
 - Abych poznal, že mé dny na světě jsou tebou vyměřené (srv. Kaz 2,3).
 - Abych svým srdcem nebažil po čemkoli, co se nabízí (srv. Kaz 2,10).
 - Abych poznal, že bez spojení s tebou je všechno honbou za větrem (srv. Kaz 2,11).
 - Abych dokázal převzít od jiného odpovědnost a druhému ji také předal (srv. Kaz 2,12).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímmluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

3. den

Vede nás dobrý anděl

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Nebezpečí si nevybíráme – jedno z úskalí se Martinu Středovi ukázalo až časem. V prvním roce služby jako provinciál putovával za nočních pochodů z Opavy přes Nový Jičín do Olomouce hlubokými lesy po cestách, které sice ještě nebyly obsazeny Švédy, zato byly plné lupičů. A tak jednou přijel k hospodě, která jim sloužila za skrýš. Hospodský, jenž dům střežil, nevycházel z údivu, jak kdo v té temnotě může přijet po neschůdných cestách, a přitom uniknout zlodějům, kteří se jen před malou chvilkou vydali na lup. Vždyť mohli vyjet později anebo se zase dříve vrátit; a tak si nikdo nebyl jist životem. Lupiči snad museli být, jako kdysi Sodomité v době Lotově, raněni slepotou a uši mít natolik zacpané, že vůbec nezaslechli drkotání vozu. Ten vůz musel vést anděl, neboť unavený vozka, jenž cestu neznal a v těch tmách ji dokonce najít ani nemohl, dal koním úplnou volnost.

Jednou zase chtěli v Chebu Martina Středu

vyzkoušet, zda se nebojí strašení zesnulých. V jedné místnosti, kde došlo kdysi k vraždě, mu přichystali místo ke spánku a byli zvědaví, jak bude ráno reagovat. Martin Středa jim následujícího dne klidně sdělil, že místnost, ve které probděl noc, se váže k vraždě Albrechta z Valdštejna (1634), který potřebuje mnoho mší svatých, a ty že mají měšťané zajistit. Sám že rovněž za něj mši ihned odslouží.

(Srv. Dilatus, 104,69)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Pane, pokud jsem pojal nenávisť k životu, ty – Život sám – mi dej poznat jeho smysl (srv. *Kaz 2,16*).
- Vkládám do tvého srdce všechny ty, kteří se po mém odchodu k tobě budou starat o to, k čemu jsi mne ty sám povolal (srv. *Kaz 2,18*).
- Abych se nehnal za žádostmi srdce! (srv. *Kaz 2,21*).
- Abych ti vždy poděkoval, že mám co jíst i pít! (srv. *Kaz 2,24*).
- Abych ti byl, Pane, milý: a mohl jsi mi dávat moudrost, poznání a radost (srv. *Kaz 2,26*).

- Abych nehromadil věci! (srv. Kaz 2,26).
- Abych přiznal, že jsem se tolikrát honil jen za větrem a pomíjivostí! (srv. Kaz 2,26).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

4. den

Liturgie musí být nádherná: kvůli Pánu

*Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je
bičován*

Martin Středa miloval dobře připravenou liturgii a podle možností dbal o její střízlivou slavnostnost. Říkával, že důstojně Boha nikdy nechválí ten, kdo vnější podobu mše uspěchaně zanedbává. Když viděl, že v kostelech chybí jak dobří hudebníci, tak také zkušení zpěváci, jako rektor „semináře chudých“ zavedl hudební výchovu. Velmi se staral o všechno, co souviselo s obřady: od zajištění vkusných květin až po dobře ošetřené liturgické knihy. Mnozí třeba namítali, že v době válek není potřebné plýtvat silou na zpěv. On byl jiného názoru a říkal: Zpěv rozvíjí naše slova a učí nás širšímu pohledu na život.

Právě z iniciativy Martina Středy se začaly v Brně roku 1628 konat ranní roráty. V Praze zase zavedl slavnostní svěcení svátku Božího Těla, a to s vždy se zásadou, že vnější podoba slavnosti musí odpovídat vnitřnímu spojení s naším Pánem.

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Abych udělal zkušenost, že vše má svůj pravý čas a určenou chvíli (srv. Kaz 3,1).
- Abych nepochyboval, že když je čas pláče, přijde i čas radosti (srv. Kaz 3,4).
- Pokud, Pane, nyní více mlčím, dej mi také čas, kdy budu smět hovořit (srv. Kaz 3,7).
- Abych uvažoval nad tím, že dáváš čas boje i čas pokoje (srv. Kaz 3,8).
- Abych dokázal uvidět lopotu, která je každodenním chlebem tolika lidí! (srv. Kaz 3,10).
- Abych viděl, že jsi, Pane, učinil všechno krásně a vložil nám do srdce touhu po věčnosti! (srv. Kaz 3,11).
- Abych byl přesvědčen, že mi nic více neprospívá než konat v životě dobro (srv. Kaz 3,12).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni

si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

5. den

Nemoci mohou být od Pána

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Martinova apoštolská horlivost narážela často na obtíže jeho nemocí. Mnohdy neměl potřebné tělesné síly ani dosti silný hlas, aby mohl vůbec řídit obřady, vést jednání s lidmi a absolvovat četné rozmluvy s vysoce postavenými a nejen s nimi. Učinil však zkušenost, že bude-li se zcela odevzdávat Pánu, povede ho jakoby vnitřní hlas – jakýsi pokyn, aby nemluvil dlouze, ale věcně, laskavě a krátce. O svých nemocech nehovořil nikdy – snad jen když utrousil poznámku: Nemoc může být i povolání od Pána.

Vysvítá jasně z jeho důvěrných zápisků, později objevených, kde zaznamenával hnutí svého svědomí, následující zkušenost: často se stávalo, že napsal kázání, které pak ale v jeho indispozici pronesl veřejně někdo jiný, a ten za ni sklídl pochvalu. Když ovšem kázal sám anebo jen „běžně“ hovořil, jeho slova padala přímo do srdce druhého – nikdo neodcházel bez pohnutí. Ve známost vešlo takové

jedno kázání o svatbě v Káně Galilejské – lidé si poté ještě dlouho vyprávěli, jak nesmírně krásné je žít v důvěrném spojení s Pánem a poslouchat druhého.

Martin Středa říkával: Nesluší se, aby si člověk ušlechtilého ducha stěžoval na obtíže při práci nebo že jí má příliš mnoho. Dodával: Když ve veřejných věcech nebo záležitostech vládne zmatek nebo když se předvídá nadcházející zlo, nevzrušujme se a nestěžujme si. Odporujeme všechno Boží prozřetelnosti. Bůh řídí svět po celá staletí: moudře a spolehlivě.

(Srv. Dilatus, 106–107,20)

Pane, nechť stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Chci rozjímat o tom, že všechny dobré věci pocházejí od tebe a jsou tvým darem (srv. Kaz 3,13).
- Abych poznával, že to, co konáš ty, Pane, nepomíjí a zůstává navěky: a nic k tomu nelze přidat a nic z toho ubrat (srv. Kaz 3,14).
- Abych žil, Pane, v bázni před tebou (srv. Kaz 3,14).
- Abych viděl souvislost s tím, co už tu jednou bylo (srv. Kaz 3,15).

- Abych se těšil z toho, že to, co jednou jako dobré zapadlo, ty opět nalezneš (srv. Kaz 3,15).
- Abych s milosrdenstvím očekával den tvého soudu (srv. Kaz 3,17).
- I když mne znepokojují myšlenky, že je člověk podobný spíše zvěři, ať nepochybuji, že jsi mne stvořil, Pane, pro sebe! (srv. Kaz 3,18).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

6. den

Velkorysost k nemocným i stálá potřeba vzdělání

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Životopisec Dilatus nazývá Gliwice, rodné město Sředovo, dříve po staletí součást České koruny, nyní ležící kousek od českých hranic, městem vévodským (*ducalis civitas*) a tvrdí, že se pro pověst svatosti, která ho všude provázela, rozhodlo Martina Sředu poctít zvláštním způsobem. A tak představitelé města ustanovili, že pověsí jeho obraz na radnici ve sněmovní místnosti, na znamení, že předsedá jejich poradám. A zažili poté mnohokrát, že jim byl Martin Sředa velice nablízku.

Životopisec chválí také Sředovu lásku k nemocným. Často je navštěvoval, utěšoval, nezřídka jim sám léky připravoval a podával, čehož byl pro své lékařské vědomosti schopen. U nemocných často proseděl celé noci.

V Brně založil Sředa roku 1628 první Mariánskou družinu *Očišťování Panny Marie*, což se prý neobešlo bez pomluv. Ale zanedlouho do ní

pravidelně přicházelo sto čtyřicet členů. Přišel je navštívit též olomoucký biskup kardinál Dietrichštejn, který rád vyslechl rady a útěchy Martina Středy. Na svátek Očišťování přišel do refektáře poobědvat s Martinem Středou a skupina noviců ho přitom vítala recitací *Zdrávasů* v šestnácti jazycích. Martin Středa dbal nejen o hluboké vzdělání, ale i dobrou vnější formu.

(Srv. Dilatus, 191,24,27)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Aby mi srdce neotupělo tak, že bych neviděl, jak je tvůj lid ze všech stran důmyslně utiskovaný! (srv. Kaz 4,1).
- Aby mi srdce z častého pláče utiskovaných neztvrdlo! (srv. Kaz 4,2).
- Abych neutíkal k dřívějším časům, když přitom zanedbávám ty, kdo se mnou žijí! (srv. Kaz 4,2).
- Abych, Pane, na druhého nežárnil! (srv. Kaz 4,4).
- Abych nebyl jako hlupák, který má ruce složené do klína a jen se užírá! (srv. Kaz 4,5).
- Uvažuji, Pane, o tom, co znamená, že je lépe dvěma než jednomu! A že když jeden spadne,

druhý ho pozvedne (srv. Kaz 4,10).

- Děkuji ti, Pane, že jsem prošel zkušeností, že jako núzný jsem více přijímal tvou moudrost, než když jsem si zakládal na svém bohatství (srv. Kaz 4,13).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímělu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

7. den

Tiše radostné srdce a odevzdanost

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Martin Středa byl upřímně laskavý, třebaže k sobě nenápadně přísný. Jeho dar prorocství, statečného slova proneseného v pravou chvíli a pevná důvěra v nepředstavitelných obtížích vyrůstaly z přirozeného odevzdávání se Pánu. Z jeho gest i způsobu mluvy byla patrná tichá vznešenost a přirozená radost. Byl tak uchvácen Božími tajemstvími, že měl neustále přiléhavá slova k tomu, co právě prožíval. Samozřejmě že je znám jako ochránce města Brna, i když četná jiná města jsou s ním rovněž hluboce spojena.

Jak se před námi otevírají události jeho života, zůstává zásadní dojem: nelze obejít četné zázraky v jeho životě – lidsky těžko vysvětlitelné způsoby Božího jednání; roste v nás úžas nad jeho ryzí vírou až prvokřesťanského ducha; nad syrovostí jeho neředěné jezuitské spirituality; nahlížíme u něj souladné propojení mezi vzděláním a jednoduchostí, mezi ukázněnou prozíravostí a častým riskováním

a říkáme si: Proč nás Pán obdaroval takovou a tak velikou osobností našich dějin?

(Tenora, *passim*)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Děkuji ti, Pane, že jsem tolikrát směl vyjít z vězení svých smyslů, myšlenek a nápadů! (srv. *Kaz 4,14*).
- Děkuji ti, Pane, že tolik lidí duchovně zdravých a živých kolem mne prochází! (srv. *Kaz 4,15*).
- Musím, Pane, přiznat, že jsem dlouho nevěděl, co znamená, že si mám dávat pozor, když jdu do tvého, Božího domu: že jsem nebyl připraven na škodolibost Zlého, nebyl pokorný ani dostatečně vděčný, že ty chodíš se mnou (srv. *Kaz 4,17*).
- Odpusť, Pane, že jsem tolikrát nebyl pohotový ke slyšení (srv. *Kaz 4,18*).
- Kolikrát jsem jen spěšně otevíral ústa a ukvapoval se ve svém srdci! (srv. *Kaz 5,1*).
- Tolikrát jsem měl za to, že mám hovořit mnoha slovy, a neviděl jsem, jak se proto lidé kolem mne trápí a že ty mne, Pane, přitom tak trpělivě snášíš! (srv. *Kaz 5,2*).

- Kolikrát jsem, Pane, planě a naprázdno něco sliboval: tobě i druhým! (srv. Kaz 5,5).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

8. den

Pros za nás Boha!

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Martin Sřreda sklonil hlavu, zavřel oči a za malou chvíli ještě sám složil ruce křížem na prsou. Skonal dne 26. srpna 1649. Byl pochován za nevídané účasti všeho obyvatelstva v řádové kryptě kostela Nanebevzetí Panny Marie v Brně.

V této hrobce odpočívá ještě dalších sedm neporušených těl spolubratrů, z celkového počtu asi stovky zesnulých jezuitů, jejichž ostatky časem zetlely podle přirozeného zákona rozkladu. Velice se celistvému tělu Martina Sřredy podívoval historik a jezuita Bohuslav Balbín, když si Sřredovo tělo důkladně prohlédl.

Roku 1877 – tedy 228 let od Sřredovy smrti a uložení těla – byla hrobka znovu otevřena. Mrtvé tělo Martina Sřredy bylo shledáno nadále neporušené. Lidé za ním nepřestali přicházet a s úctou mu líbat ruku. Všichni říkali: „Pros za nás Boha!“

(Novotný, 23–24)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

- Nedovol mým ústům, abych podlehl pokušení! (srv. Kaz 5,6).
- Dej, Pane, abych žasl nad tím, jak země nepřestává vydávat užitek a pole nám slouží! (Srv. Kaz 5,9).
- Abych, Pane, nikdy nemiloval peníze! (srv. Kaz 5,10).
- Abych ti, Pane, byl vděčný za spánek! (srv. Kaz 5,12).
- A pokud jsi mi, Pane, dopřál majetek a četná dobra, dej, abych před tvou tváří směl říci: Je to zcela tvoje! (srv. Kaz 5,18).
- Abych nepochyboval, že mne vždy dokážeš oblažit radostí! (srv. Kaz 5,20).
- Děkuji ti, Pane, že jsi mi jako rodičovi daroval dítě! (srv. Kaz 6,3).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímluvu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista,

*který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje
po všechny věky věků. Amen.*

9. den

Vnitřně bohatému jednoduchost nevadí

Druhý desátek bolestného růžence – Ježíš je bičován

Martin Středa měl rád prosté, ale kvalitní věci – spokojil se s málem, a tak zakoušel velký pokoj. Byl vnitřně bohatý, takže mu jednoduchost nejenže nevadila, ale občerstvovala ho.

Martin Středa říkával: Vyhrad' si přes den čas, v němž bys rozvažoval, co je nutno vykonat: co je důležité nyní, co později a co důležité není. A také uvažuj, jak to provést. Ale když se nerozhodneš nebo na věc nepřijdeš, jednoduše už prostě nějak začni. Přes den si uchovávej stále svobodného ducha, aby ses co nejdůvěrněji spojoval s Bohem.

Říkával: Nevměšuj se do drobných povinností a prací svých podřízených. – Nikoho neposuzuj, dokud jsi ho předtím nevyslechl. Dále: Netrap se předčasně starostmi o to, co se stane; stačí to obtížné, co přináší každý den. – A připomíná: Budeš-li mít k Bohu stálý důvěrný vztah, budeš s ním jako jedno srdce. A jedno je také zapotřebí: šťastně zemřít.

(Srv. Dilatus, 18,19,21)

A nyní si uveďme slova, která se po celá staletí opakovala a která vešla i do zahraničních textů: Martin Středa, vyvolený Láskou k velikým věcem, jezuita z dob švédského obléhání Brna v době třicetileté války, pronásledovaný pro spravedlnost podle slov blahoslavenství (srv. Mt 5,10), napsal: „Přijde čas, kdy synové naší země budou kázat v Cařihradě a šířit pravdivé učení Kristovo. Přijdou ale až v časech posledních. Tak se odvděčí Řekům za blahodárnou Kristovu víru, kterou od nich obdrželi díky svatým slovanským apoštolům, Cyrilu a Metoději.“ Tu nejde o velikášské fantazírování, ale o diskrétní spiritualitu Ježíšova Srdce v našem srdci jemu otevřeném, kterou si nás On sám vede: my jeho skryté vedení nemůžeme popřít, jsme jeho služebníci.

(Srv. Nilles, 91)

Pane, necht' stejný Duch, který posiloval tvé služebníky v událostech Písma a vedl tvého služebníka Martina, formuje také nás:

– Aby, Pane, má duše nebyla nikdy spokojena tím, co nepochází od tebe! (srv. Kaz 6,7).

- Děkuji, Pane, že jsi mi dal moje „nebeské“ jméno! (srv. Kaz 6,10).
- Dej mi, Pane, dobré jméno, autoritu a upřímnou vážnost mezi druhými! (srv. Kaz 7,1).
- Abych dokázal přijmout výtku od moudrého! (srv. Kaz 7,5).
- Abych věci, které jsem začal a ty je ode mne žádáš, dokázal i dokončit (srv. Kaz 7,8).
- Abych, Pane, stále nepropukal v hořekování! (srv. Kaz 7,9).
- Abych nebyl přespříliš spravedlivý, ale druhé spíše vkládal do tvého Srdce! (srv. Kaz 7,16).

Modleme se:

Vyslyš, Bože, naše prosby na přímlovu svého služebníka Martina, abys ty v něm byl více oslaven a tvoji věrní upevnění ve tvé svaté službě. Pozdvihni si svého služebníka Martina ke cti oltáře. Prosíme o to skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, který s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

Základní životopisná data

Narodil se 11. listopadu 1587 (nebo 1588) v Hlivici (Gliwice) ve Slezsku v české rodině (matka byla sestrou rektora Pražské univerzity Jiřího Poledna).

K jezuitům vstoupil roku 1608 (noviciát v Brně, studia ve Štýrském Hradci a Praze).

Zakládá jezuitskou kolej v Kutné Hoře (1624).

Po filosofickém a teologickém doktorátu přednáší v Praze rétoriku a filosofii; předává výuku slavnému španělskému filozofovi R. Arriagovi.

Vyučuje na koleji ve slezské Nise.

Roku 1627 je rektorem koleje v Brně.

Roku 1629 je rektorem Klementina v Praze. Zakládá kolej v Litoměřicích.

Roku 1631 vpadla saská vojska do Prahy. Slouží nemocným a morově nakaženým.

Roku 1636 zakládá kolej v Klatovech.

Roku 1638 je provinciálem České provincie Tovaryšstva Ježíšova.

Roku 1641 je rektorem brněnského noviciátu a spirituálem studentů.

Roku 1648 je podruhé provinciálem.

Napsal několik spisů z duchovního života a morální teologie. Například pojednání *O modlitbě ústní*

a rozumové a O umění dobře žít a zemřít.

Dne 26. srpna 1649 o jedné hodině ranní, po půlnoci, umírá na souchotiny v Brně. Je pochován v hrobce tamního jezuitského kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Použitá literatura

DILATUS, J., *Vita reverendi ac venerabili P. Martini Stredonii*, Brunae 1689 (faksimile Česká provincie SJ 2005).

KOLÁČEK, J., *Martin Středa SJ. Obránce Brna*, Refugium, Olomouc 2009 (druhé vydání).

NILLES, N., *Symbolae ad illustrandam historiam Ecclesiae Orientalis in terris coronae Sancti Stephani Maximam partem nunc primum ex variis tabulariis, Romanis, Austriacis, Hungaricis, Transilvanis, Croaticis, Societatis Jesu alliisque fontibus accessu difficilibus erutae*, Rauch, Oeniponte (Innsbruck) 1885, 1. svazek, 1. kniha, s. 9 (srv. také SEGNERI, P., *Sermones*, I, in *Opere*, Venice 1748, s. 77).

NOVOTNÝ, J., *Události ze života P. Martina Středy SJ*, Refugium, Olomouc 2007.

OTÝPKA, K., *P. Martin Středa. Jeden z obhájců Brna roku 1645*, Brněnské tiskárny, Brno 1945.

SVATOŠ, M., *Informace Matěje Václava Štejera SJ o Martinu Středovi SJ*, in *Listy filologické* (sv. 117), č. 3/4 1994, s. 313–315.

TENORA, J., *Život sluhy Božího P. Martina Středy z Tovaryšstva Ježíšova*, Dědictví Cyrilla a Methoděje, Brno 1898.

Modlitby

(Následující modlitby ponecháváme v takovém znění, jak se po dlouhá léta tradují.)

Modlitba manželů k Martinu Středovi za věrnost

Náš milý Martine Středo, obracíme se k tobě s prosbou o zachování věrnosti v našem manželství. Ty víš, jak jsou základní hodnoty vzájemné lásky manželů znevažovány a ničeny. Vyslyš nás v našich pokušeních. Abychom nikdy nepochybovali o důležitosti daru věrnosti, a pokud se potácíme, přispěchej na pomoc svou ochranou!

Modlitba manželů k Martinu Středovi za děti

Náš milý Martine Středo, obracíme se k tobě s prosbou za naše děti. Jsou vydávány zmatkům doby, nestálostem jejich vlastního nitra, sami se v sobě často nevyznají. Pomoz nám nacházet pro ně vhodná slova v naší výchově, trpělivost v neřešitelných momentech jejich dospívání, lásku a moudrost v setkávání s nimi. Povzbud' nás a dej,

aby se starostmi o ně také upevňovala láska nás, manželů.

Modlitba zasvěcené osoby k Martinu Středovi

Ctihodný otče Martine Středo, tys zasvětil svůj život v Tovaryšstvu službě věčného Krále. Oslavils jej andělskou čistotou, otcovskou péčí o spolubratry, příkladnou láskou k bližnímu a statečnou odvahou při obraně vlasti. Tobě děkovali současníci jako svému zachránci, tebe uctívali jako vyvoleného sluhu Božího a nepochybně se ti dostalo účasti na slávě Toho, v jehož službách jsi pracoval, bojoval, trpěl i umíral.

Obracím se tedy na tebe se svými prosbami jako služebník téhož Pána (syn téhož otce Ignáce) a tvůj bratr.

Odvolávám se na tvou lásku k Pánu Bohu, tvoji horlivost pro jeho čest a slávu, tvůj zájem o důležité hodnoty, jež se jistě neumenšily tvou blaženou smrtí, nýbrž naopak jen vystupňovaly. Dovolávám se účinnosti tvých modliteb a proseb, které se za tvého života tak osvědčily. Vypros mně a především všem spolubratřím, abychom zůstali až do smrti věrni svému zasvěcení. Vyžádej nám pravou

nadpřirozenou horlivost o spásu duší a nezištnou obětavost, kde jde o království Kristovo. Pomoz nám, ať můžeme účinně přispět k zachování víry svatováclavské, která je dnes tak ohrožena. Mimoto tě zvláště prosím, pokud je to k mé spáse, o tuto milost ... Její splnění mi bude posilou v přesvědčení, že Pán chce být oslaven tvým blahořečením i pobídkou, abych se o ně ze svých sil přičiňoval.

Oroduj za nás, ctihodný otče Martine!